

האדמו"ר מהאלמין
רבי שלום יהודה גראס שליט"א
חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה

זוהר חב"ד * תמוז תשע"ג

הזוהר והרבי - 3

מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911

שאלות ותשובות לאחינו בני ישראל שנפלו בידי רבני הערב רב הלוחמים נגד משיח צדקינו!!!

הרבנים הראשיים בארץ הקודש הרב אברהם הכהן שפירא והרב מרדכי אליהו

- אור ליום ב' פרשת ויצא, ב' דראש חודש כסלו התשד"מ -
(הועתק מספר שיח שרפי קודש מעמוד 424 והלאה)

(ל' הכתוב - ירמ' ח. כ.), הרי בודאי שהסיבה היחידה לכך היא - החסרון בלימוד פנימיות התורה.

כל הסימנים שהובאו בחז"ל אודות סוף זמן הגלות - נתקיימו כבר, ולדוגמא - הסימנים בענינים בלתי-רצויים שבסוף מסכת סוטה, "חוצפה יסגי.. נערים פני זקנים ילבינו.. בת קמה באמה כו" - ענינים אלו נתקיימו כבר ובאופן של "הידור דהידור"! [חס וחלילה ללמד היפך הזכות על בני, אבל, לדאבוננו, כך הם פני הדברים!] וכמו כן הסימן ד"מלכיות מתגרות אלו באלו" [שעל זה אמרו חז"ל (בר' פמ"ב, ד.) "אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגליו של משיח"] - כפי שרואים בתקופה הכי אחרונה: וכן בנוגע לסימנים בענינים טובים, ולדוגמא: "אין לך קץ מגולה מזה שנאמר (יחזקאל לו, ח.) ואתם הרי ישראל ענפיתם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל וגו'", כשתתן ארץ ישראל פרי' בעין יפה, אז יקרב הקץ כו" (סנהדרין צח, א ובפרש"י), הסימן היחיד שלדאבוננו לא נתקיים עדיין הוא - מאמר הזוהר (הני"ל) ש"כד יהא קריב ליומא משיחא אפילו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא"!

וכאמור - אם הרח"ו כתב בנוגע לזמנו שהסיבה היחידה לאריכות הגלות היא העדר הלימוד דפנימיות התורה, הרי עאכו"כ שכן הוא עתה - ארבע מאות שנה לאחרי זה!

ולכן, דרישת השעה היא - ששני הרבנים הראשיים יצאו יחדיו ב"קול קורא" לעורר ולהלהיב את לבבות אחינו בני ישראל בכל מקום שהם אודות הצורך והנחיצות הכי גדולה בלימוד פנימיות התורה, ולפרסם זאת בפירסום הכי גדול. וכאשר יפרסמו "קול קורא" כזה, בדברים נלהבים, בדרכי נועם ובדרכי שלום - בודאי יפעלו הדברים את פעולתם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בהמשך להמדובר אודות האריז"ל - ישנו ענין מיוחד שנתחדש בזמנו של האריז"ל בנוגע ללימוד פנימיות התורה: בדורות הראשונים היתה חכמת הקבלה "נסתרה כו" ונעלמה מכל תלמידי חכמים כי אם ליחידי סגולה, ואף גם זאת בהצנע לכת ולא ברבים", ואילו בדורו של האריז"ל נשתנה מצב זה, כמ"ש האריז"ל ד"דוקא בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה" (אגה"ק סכ"ו).

וכמפורש בזוהר (ח"א קיז, א.) שלפני ימות המשיח יהיה הגילוי דפנימיות התורה בריבוי מופלג: "בשית מאה שנין לשתיאתא יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא כו" וסימנך בשנת שש מאות שנה לחיי נח גו' נבקעו כל מעיינות תהום רבה גו'" (נח ז, יא. וראה שיחת ש"פ בהו"ב תשמ"ג ס"ז), ובהמשך הענין שם (קית, א.): "כך יהא קריב ליומא משיחא אפילו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא כו"."

זאת ועוד: הלימוד דפנימיות התורה מקרב את הגאולה - כמבואר בזוהר (ח"ג קכד, ב - ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק שם.) "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזוהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמים" (כ"ה באגה"ק שם ברחמים). ובזוהר שם: ברחמי).

וכידוע מ"ש הרח"ו בהקדמתו לשער ההקדמות (נדפסה גם בקונט' עץ החיים לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ע' 61 ואילך.) אודות גודל הנחיצות דלימוד פנימיות התורה, ועד שהעדר הלימוד דפנימיות התורה היא הסיבה היחידה לאריכות קץ הגלות! ואם דברים אלו נכתבו בזמנו של הרח"ו - הרי עאכו"כ כאשר נמצאים בימים אלו, ארבע מאות שנה לערך לאחרי הרח"ו, ורואים ש"עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא נושענו"

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לימוד פנימיות התורה שייך לכל בני"הן אשכנזים והן ספרדים:

בנוגע לאשכנזים - הרי הגר"א, מגדולי האשכנזים, כותב בפירושו למשלי (עה"פ ה, יח. וראה שם ד, כב. ז, יב. ועוד.) שמי שלא למד חכמת הנסתר אי אפשר שידע דין לאמיתו! ובדור שלאחריו - הדפיס תלמידו המובהק, ר' חיים מוולוז'ין, את ספרו "נפש-החיים" שרובו לקוח מספרי קבלה. וכמו כן ידוע שאחרים מתלמידי הגר"א עסקו גם בלימוד הקבלה [אבל כנראה הזהירו הם את תלמידיהם שלימוד זה שייך ליחידי סגולה בלבד, ולכן, אלו ההולכים בשיטת הגר"א ממעטים בלימוד הקבלה].

[הרב שפירא הזכיר עוד כמה מגדולי האשכנזים בליטא שעסקו בלימוד פנימיות התורה - בעל ה"לשם", ועוד].

ובנוגע לספרדים - מי לנו גדול מהרמב"ם שהיה ספרדי, שפסק פסק דין מפורש בהתחלת ספרו "יד החזקה", ספר של "הלכות" (כמ"ש הרמב"ם בהקדמתו לספרו יד החזקה - בסופה): "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון כו" - והרי ענין זה שייך רק ע"י לימוד פנימיות התורה (ראה קונט' תורת החסידות פי"ג (ע' 14) ובהערה 3 שם. קונט' לימוד החסידות פי"י (ע' 16 ואילך). אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ס"ע תלה ואילך). ונמצא, שהרמב"ם פוסק בפירושו שלימוד פנימיות התורה הוא "יסוד היסודות ועמוד החכמות" - דחכמת התורה [ופשיטא שאין כוונתו לחכמות סתם, כי אם ובעיקר לאמיתות ענין החכמה - חכמת התורה]!

יכולים ללמוד את כל חלקי התורה כולה, ואעפ"כ, אם לא לומדים פנימיות התורה - אזי חסר ח"ו "יסוד היסודות ועמוד החכמות"!

[הרב אליהו הזכיר שישנם כו"כ פסקי דינים ברמב"ם שהמקור להם - מדברי הזוהר, ולדוגמא - פסק דין הרמב"ם בהלכות יבום וחליצה (פ"ד ה"ו) שלאחרי החליצה "משלכת אותו לארץ", והמקור היחידי לזה הוא - בדברי הזוהר (ח"ג קפ, א. וכמ"ש בטור אה"ע סקס"ט: לשון הרמב"ם כו' וחולצת המנעל ומשלכת אותו לארץ ע"כ. ואיני יודע למה כו' ועוד למה הצריכה להשליכו לארץ. ובביאורי הגר"א לשו"ע שם סקס"ט (סדר חליצה בקצרה) ס"ק פב מציין ע"ז: הוא מנהג הקדמונים וכמ"ש בזוהר ריש חוקת כו'), ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שישנם מקומות רבים כיו"ב (בכל זה - ראה מקומות שנשמנו בלקו"ש ח"ג ע' 768 הערה 18. הקדמת הר' מנחם כשר ע"ה לספר מפענח צפונות (ע' יד)].

וכאמור - ספרו של הרמב"ם הוא "הלכות הלכות", כולל - גם הענינים שכותב בספר המדע, ובתחלתו פוסק (כאמור) ש"יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון כו", שזהו כללות הענין דלימוד פנימיות התורה.

ונמצא, שהלימוד דפנימיות התורה שייך לכל החוגים דבני"הן אשכנזים והן ספרדים, ובודאי תהיה התעוררות מיוחדת בדבר - כאשר שני הרבנים הראשיים, הרב האשכנזי והרב הספרדי, יפרסמו "קול קורא", לעורר אודות החובה והנחיצות ללמוד פנימיות התורה.

ז. הרב שפירא: ישנם כיום יהודים שלומדים נסתר דתורה ב"נסתר" - באופן שאף אחד לא ידע מזה, וכמו כן ישנם קבוצות שמתכנסות מידי שבוע (בליל שישי) כדי ללמוד פנימיות התורה, אלא שעושים זאת בצינעה ובהחבא, ומשתדלים שהדבר לא יתפרסם וכו'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: שמח הנני לשמוע על כך, והלואי יתרבו קבוצות כאלו, אבל - צריכים להשתדל לפרסם ולגלות את הדברים, כי רק עי"ז יוכלו להרבות ולהפיץ את לימוד פנימיות התורה אצל כל בני"מכל החוגים, ובפרט כאשר מדובר אודות תלמידים - שהרי התלמיד אינו יכול לדעת מה עושה רבו בחדרי חדרים, ולכן, ולכן כל זמן שהתלמיד אינו יודע שרבו לומד פנימיות התורה - הרי לא יתחיל ללמוד פנימיות התורה בעצמו.

הרב שפירא: אכן, אחד מראשי ישיבת "מיר" אמר פעם שאילו "אכשור דרא" והיו שומעים לו - היה קובע בישיבות שיעור ללימוד קבלה, והסביר את דבריו - שבדורות שלפנינו, כאשר היו ממשיכים לעסוק בלימוד התורה גם לאחר סיום הלימוד בישיבה, היתה אפשרות להשאיר את לימוד הקבלה לשנים שלאחרי הלימוד בישיבה; אבל כיום נשתנה המצב לדאבוננו, ואם לא ילמדו קבלה בישיבות - מי יודע אם ילמדו בכלל את חלק הקבלה שבתורה.

וכמו כן ישנם גם כמה מכתבים של הרב קוק ז"ל, שבהם מזהיר בדברים קשים אודות ההכרח והצורך בלימוד הקבלה, שלולי זאת אי אפשר ללמוד תורה לאמיתתה, וכותב עי"ז מעכבים את הגאולה כו'.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אם דבריו היו מתקבלים - לא היה מקום לפגישה שלנו בחוץ לארץ, כי היינו כבר כולנו בארץ הקודש, ביחד עם משיח צדקנו!

הרב אליהו: ברצוני לבשר לכבודו אודות לימוד הקבלה אצלנו - הספרדים:

יש לנו בירושלים עיה"ק כמה ישיבות שבהם לומדים נסתר דתורה בליל שישי רבנים ובחורים צעירים מתקבצים יחדיו ללמוד בספרו של מורי ורבי ע"ה - "כרם שלמה", (פירוש על עץ חיים). ועוסקים בלימוד זה עד חצות הלילה, וישנם שמתחילים ללמוד בשעה שתים לאחר חצות עד נץ החמה, ישנם ישיבה של מקובלים ("בית א-ל") שבה לומדים קבלה בכל יום אחר הצהריים, ומתפללים מתוך סידור שישנם בו כוונות הרש"ש!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ראוי ונכון לפרסם גם מחוץ לכתלי בית המדרש.

הרב אליהו: כן, ישנם מודעות על כך, וכל הרוצה יכול לבוא להשתתף בלימוד זה - לימוד של נסתר דתורה בנגלה (בגלוי), לא רק בנסתר.

הרב שפירא: לימוד הקבלה היה נפוץ אצל הספרדים יותר מאשר אצל האשכנזים, וגדולי האשכנזים שבאו לארץ ישראל - קיבלו את לימוד הקבלה מהספרדים.

ועוד ענין בזה:

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אין כל הכרח שהתפללו בנוסח שוה, כי - רוב הכוונות בנוסחאות התפלה (מלבד במקומות ספורים) שוות הן, ובמקומות אלו שיש שינויים בכוונות - יכולים לדלג כו'. ובכלל - כאשר מדובר אודות ענינים שב"נסתר" תפלתו של היחיד, ובפרט עניני כוונות - אי אפשר לדעת כיצד נוהג פלוני, וגם - כאשר באים לבית-כנסת שבו מתפללים בנוסח מסויים - מותר ליחיד להתפלל בנוסח שלו, וכידוע פס"ד הצ"צ (בפס"ד שלו לשו"ע או"ח סרל"ו ט, א). וראה שער הכולל פ"ז סק"ד (הובא בהערות כ"ק אדמו"ר שליט"א לפס"ד שם) [שאיין בזה האיסור ד"לא תתגודדו" (ראה יד, א. וראה ספרי עה"פ. יבמות יג, ב. רמב"ם הל' ע"ז פי"ב הי"ד. רמ"א או"ח סתצ"ג ס"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ו. כללי "לא תתגודדו" - ראה יד מלאכי כללי הדינים כללי הלמ"ד ששנ"ד-שנז. שד"ח כללים מע' הלמ"ד כלל עה-עט. קה-קו [שמז, ג ואילך. שנו, ב ואילך]. ומעשה רב - אשר רבו של ה"חתם סופר", ר' נתן אדלר, ובעל ה"הפלאה" עברו לפני התיבה בנוסח ספרד ובני המנין שלו התפללו נוסח אשכנז (שו"ת חת"ס חאו"ח סט"ו (הובא בשעה"כ שם)), וכל זה - לחידודי בעלמא, ענין השייך לנוסח התפלה, משא"כ בנוגע ללימוד התורה, כנ"ל]

ומסקנת הדברים היא - שיש להשתדל ביותר להפיץ את הרעיון של לימוד פנימיות התורה בכל חוגי בני, ולכל לראש - כאמור - ע"י פירסום "קול קורא" משני הרבנים הראשיים, כנ"ל.

י. הרב שפירא: השאלה היא - אם ישמעו לדברינו, והרי ידוע ש"כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך כו" (יבמות סה, ב. וראה זח"ג פה, סע"ב. וראה שד"ח אסיפת דינים מע' ה"א ס"ב [תתקעו, ב ואילך]).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לשם מה לחשוב בכיוון בלתי רצוי, חשבונות מצד "מרה שחורה" וכו' - הרי כל ישראל בחזקת כשרות (רמב"ם הל' קדה"ח פ"ב ה"ב. וראה גם הל' יסוה"ת ספ"ז). ומדוע לחשוש שלא ישמעו?! - בכלל צריכים לגשת לכל דבר מתוך שמחה ובטחון, ולא רק בטחון באלקי ישראל, אלא גם בטחון בעם ישראל!

אפילו אם קריאה זו תפעל על יהודי אחד בלבד - כדאי הדבר, שהרי אמרו חכמים במשנתם (סנהדרין לו, א.) "כל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא, ועאכו"כ שבודאי וללא כל ספק יהיו רבים מישראל שישמעו לקריאה זו.

זאת ועוד: איתא בגמרא (שבת נה, א. וראה כת"ס חלק אה"ע סמ"ז) "אם לפניך גלוי להם מי גלוי?! היינו, שאפילו כאשר גלוי וידוע לפני הקב"ה שלא יקבלו את המחאה, אין זה פוטר מחיוב המחאה - "להם מי גלוי"! וכפי שרואים במוחש, לדאבוננו, שישנם כו"כ ענינים שרבנים עוררו אודותם, ובעוונותינו הרבים לא תוקנו הדברים, ואעפ"כ, לא נמנעים הרבנים לחזור ולעורר על הדברים פעם נוספת!

זכורני מתקופת הילדות שפגשתי את המלמד שלי לשבת וללמוד בתשעה באב, ולשאלתי לפשר הדבר, הרי אין

מדברים רבות על הצורך לבטל את המחיצות שבין ספרדים לאשכנזים וכו', ומכיון שכל הענינים התחלתם בתורה, כמאמר (זח"ב קסא, רעב.) "אסתכל באורייתא וברא עלמא" - צריכים לכל לראש לבטל את המחיצות שבין ספרדים לאשכנזים בנוגע ללימוד התורה: כפי שאמר מר היו הספרדים רגילים יותר בלימוד הקבלה מאשר האשכנזים, ולכן צריכים לבטל מחיצה זו, עי"ז ששני הרבנים הראשיים, הרב האשכנזי והרב הספרדי, יצאו בקריאה משותפת אודות הצורך בלימוד פנימיות התורה. ט. דרושה רק זהירות שלא לעשות מזה ענין פוליטי הקשור עם מפלגה זו או אחרת, ענין השייך לחוג זה או לחוג אחר, וכיו"ב.

אין זה חידוש השייך לחוג מסויים - דרישתו ותביעתו של הרחו"ו ז"ל ללימוד פנימיות התורה מקובלת היא בכל חוגי בני, ספרדים, אשכנזים, יוצאי ליטא, יוצאי הונגרי, חסידי ליובאוויטש וכו' - הרחו"ו ז"ל היה מקובל אצל כולם! ולכן, כאשר יצטוו ב"קול קורא" את דבריו של הרחו"ו ז"ל אודות הצורך והנחיצות בלימוד פנימיות התורה, ויעוררו על קיום הדברים בפועל ממש - "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" (קידושין מ, סע"ב. וש"נ, וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ב-ג.), הרי בודאי יתקבלו הדברים אצל כל החוגים.

בכלל - תיכף ומיד לאחרי דורו של הגר"א השתדלו כל גדולי ישראל לבטל את המצב של חילוקי זרמים ופגמים ביהדות, ובפרט בדורו של אדמו"ר הצ"צ - כידוע (ראה "התמים" חוברת א' ע' לה-לט) שהיו יחסים קרובים ביותר בינו לבין ר' חיים מוולוז'ין וכן בדורות שלאח"ז (ראה ספר "נשיאי חב"ד ובני דורם" (אה"ק תשל"ב)).

הרב שפירא: מקובל אצלנו שאדמו"ר הצ"צ היה בקירוב גדול עם כל גדולי ליטא.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כ"ק מו"ח אדמו"ר היה ביחסי ידידות הכי טובים עם ר' חיים עוזר גראדזענסקי, וכן עם שאר ראשי הישיבות דאז, וכולם הוזמנו להשתתף בחתונה שלי, ואכן באו והשתתפו בשמחה.

כאשר מדובר אודות נוסח התפלה - ישנם בזה חילוקים שונים, נוסח ספרד, נוסח אשכנז, נוסח תימן וכו'. י"ב נוסחאות כנגד י"ב שערים, עד לנוסח האריז"ל, כנגד שער הי"ב, הכולל את כל השערים (ראה הקדמת שער הכולל. נעתקה בחלקה הבוספות לשו"ע אדה"ז (הוצאת קה"ת) לד, ב (קפו, ב) ואילך), ולכן, בנוגע לנוסח התפלה - ישנו הענין ד"מנהג אבותינו בידינו (ראה שבת לה, ב. עירובין קד, ב. תענית כח, ב.), אבל בנוגע ללימוד התורה - אין כל מחלוקת ופילוג בדבר, לכו"ע ישנו חיוב ללימוד פנימיות התורה.

[בקשר לשינויי נוסחאות בתפלה - העיר הרב אליהו שבישיבת המקובלים "בית א-ל" מתפללים גם האשכנזים וגם התימנים בסידור עם כוונות הרש"ש, ובודאי התפללו גם האשכנזים באותו נוסח שבו התפללו הספרדים. ואמר

תורת החסידות- שבה מבוארים עניני אמונה השגחה פרטית וכו' וכו', באופן של הבנה והשגה. וכפי שהוזכר לעיל שהיחידים שעמדו בנסיונות במדינה ההיא הם - אלו שלמדו בישיבות החסידיות (ובפרט תורת חסידות חב"ד ראה לקו"ש ח"ב ע' 475). ו"תרופה" זו היא באופן ד"כל המחלה גו' לא אשים עליך" מלכתחילה, כנ"ל.

ומי שאומר שאינו רוצה להשתמש ב"תרופה" זו מכיון שלא השתמשו בה בדורות שלפנינו - הרי זה דומה לחולה שלא ירצה לשמוע להוראת הרופא להשתמש בתרופה שהומצאה סדור האחרון, מכיון שבדור הקודם לא ידעו אודות תרופה זו!...

כיום נתבטלה גם ההגבלה שהיתה בדורות הראשונים בנוגע ללימוד הקבלה לפני גיל ארבעים שנה (ש"ך יו"ד סרמ"ו סק"ו בסופו. וראה מדרש שמואל לאבות ספ"ה. שערי זהר לאבות שם. ניצוצי זהר לזח"א קצא, א (ג). וכ"כ בסידור בית יעקב (להר"י עמדין) הל' ת"ת ס"ח.) - ישנם כיום רבנים בני ח"י שנה! מעולם "לא זכינו" לדור כזה שבחור צעיר בן ח"י שנה יאמר שיש לו שכל כמו בן ארבעים, ולכן ראוי הוא להורות!... ועפ"ז - אין כל תמיהה בכך שבטלה גם ההגבלה בנוגע ללימוד פנימיות התורה.

[וכאמור לעיל (ס"י) אם מישהו צריך לקיים את הענין "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", מוטב ש"חטאו" יהי' - לימוד פנימיות התורה לפני שמלאו לו ארבעים שנה!...] .

וענין זה מתאים לדברי הזוהר - "אפילו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא כו", היינו, שמדובר אודות לימוד פנימיות התורה ע"י בחורים צעירים, "רביי דעלמא".

ובנוגע לזמני הלימוד - אין צורך לגרוע מזמני הלימוד דשאר עניני - התורה, ישנו מספיק זמן במשך היום שבו לא עוסקים בלימוד התורה [פעם היו לומדים בישיבות 17-18 שעות ביממה, אבל כיום נשתנה המצב גם אצל ה"מתמידים"!], ואם ינצלו את הזמן הפנוי ללימוד הקבלה - הנה במשך זמן קצר יוכלו להיות "מקובלים"!...

יב. כ"ק אדמו"ר שליט"א: בנוגע למה שהזכיר מר אודות עולם הישיבות, הנה המצב בישיבות כיום הוא - שהולכת וגוברת ההתעניינות בכל הקשור ללימוד קבלה וחסידות. תלמידי ישיבות רבים ממתינים שיתנו להם "היתר" ללימוד פנימיות התורה - הם לא מחכים על "ציווי", כי אם על "היתר" בלבד. ובינתיים - לומדים הם בצנעה, כדי שלא לחולל מהפכה נגד המשגיח והנהלת הישיבה!

ישנם כאלו שהתעניינותם היא מפני שמחפשים דרך בעבודת ה' כו', וישנם כאלו שהתעניינותם נובעת מתוך סקרנות גרידא: הם שמעו שהמשגיח מתנגד ללימוד הקבלה והחסידות, ואינם מבינים למה ומדוע! - פנימיות התורה נתגלתה ע"י רשב"י, שגדלותו מודגשת בנגלה בתורה - כפי שאמר עליו רבי עקיבא רבו (ירושלמי סנהדרין

ללמוד בת"ב כי אם דברים מסויימים כו'? - השיב לי: הלואי שזה יהי' החטא שלי! - "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ.). ולכן, אם צריך להיות ענין של חטא, אזי מוטב שהחטא שלו יהי' - לימוד התורה בתשעה באב!... ועד"ז בעניננו: הלואי שהחטא היחידי יהי' - ההוכחה על הצורך בלימוד פנימיות התורה למרות החשש ד"מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע"...

והעיקר הוא - כאמור - שבודאי יהיו רבים מישראל שישמעו לקריאה זו, ויתחילו ללמוד פנימיות התורה.

יא. הרב שפירא: כוונתי בעיקר ל"עולם הישיבות" - עולם בפ"ע, מעגל בתוך מעגל, כיצד יתקבל הדבר בעולם הישיבות, ומה תהי' תגובתם של ראשי הישיבות.

בכלל - לומדים בישיבות נגלה, ובנגלה גופא - מסכתות מסויימות, וגם באותם מסכתות - לא מספיקים לסיימם. וישנם רבנים שעושים רעש מדוע לא לומדים יותר בכמות כו', ולכן, קשה לדעת מה תהי' תגובתם של ראשי הישיבות על קריאה זו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בודאי ידוע לכת"ר שלפני שני דורות היתה התנגדות גדולה ביותר ללימוד ה"מוסר" בישיבות, בטענה שלימוד המוסר שייך לנשים ועמי-הארץ, ובשביל בני-תורה הרי זה בבחינת "ביטול תורה", ואעפ"כ, בימינו אלו נתקבל הדבר בכל הישיבות, וטעם הדבר - מכיון שנוכחו לדעת עד כמה נחוץ ומוכרח הדבר, וכמו כן מובא בנוגע ללימוד פנימיות התורה (ראה בכ"ז קונט' לימוד החסידות פ"ט).

הרב שפירא: אכן ראו בפועל בעת המהפכה ברוסי', כאשר הי' משבר נורא בכל הישיבות, שהיחידים שהחזיקו מעמד בכל הנסיונות הם - אלו שלמדו בישיבות חסידיות שבהם למדו מוסר חסידות, עניני אמונה ודעות המחזקים את האמונה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בסיום מסכת סוטה אמרו חז"ל שבסוף זמן הגלות "בכל יום ויום מרובה קללתו משל חברו". ולכאורה תמוה: לשם מה הודיעו לנו חז"ל ענין זה - ענין שיכול להביא לידי "מרה שחורה" ח"ו?! אלא ודאי כוונת חז"ל בזה היא - שכאשר רואים שישנה הוספה בצד לדעו"ז, "בכל יום ויום מרובה כו' משל חברו", צריכים להוסיף בעניני קדושה, תורה ומצוותי'. ועי"ז - הנה לא זו בלבד שמבטלים את הענינים הבלתי-רצויים, אלא פועלים זאת באופן ד"כל המחלה גו' לא אשים עליך (בשלח טו, כו.) מלכתחילה" (כפרש"י עה"פ - "לפי פשוטו").

ובענינינו (בהבא להלן ראה גם לקו"ש ח"י ע' 237. ועוד. קונטרס עה"ח פ"ג. קונטרס הנ"ל בסופו.): בדורות שלפנינו לא היו כל ה"מחלות" (בחולי הנפש) שנתחדשו בעקבתא דמשיחא, ולכן, היתה קיימת אפשרות לנהל אורח-חיים יהודי גם ללא לימוד פנימיות התורה; אבל לאחר שנתחדשו מחלות נוספות שלא היו בדורות שלפנינו - בהכרח למצוא "תרופה חדשה". והתרופה היא - לימוד פנימיות התורה, ובפרט

צוה לגנוזה בקברו, ורבנן קדישי אשר בדור ע"י יחודים הוציאוה מקברו ברשותו ע"י שאלת חלום כו'.!... אבל כיום, ישנם ריבוי ספרים הנדפסים, והם בהישג ידו של כאו"א, ולא נותר אלא ללמוד בהם בפועל.

הרב אליהו: בנוגע להדפסת ספרים בעניני פנימיות התורה - הדפסנו את ספר "כרם שלמה", פירושו של אבי מורי ורבי על "עץ חיים", ובנתיים יצאו לאור ששה חלקים. בלי ספר זה - אומרים כמה וכמה - אי אפשר להכנס היום לתורת הקבלה.

ספרים אלו נדפסו בכמות מצומצמת, מכיון שחשבנו שלא ירבו הקונים. ולכן, חלק מהספרים כבר אזלו מן השוק.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כיום אפשר לחזור ולהדפיס בדפוס צילום, במשך זמן מועט, באופן ד"אחישנה".

הרב אליהו: עד שנחזור ונדפיסם - יבוא כבר משיח צדקנו!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: יהי רצון שיהיו שני הענינים במהרה - הן ביאת משיח צדקנו, והן הדפסת הספרים, ואז - תרבה הדעה והחכמה כו' (רמבם הל' תשובה פט הב).

מעניין לדעת האם ישנו ביאור בספר הנ"ל אודות סיום וחותם הע"ח, ששם מדובר בעניני גלות וקליפות כו' - דלכאורה, כיצד מתאים הדבר עם הכלל (ראה תוס' סוף נדה (מברכות לא, א), ועוד.), שיש לסיים בטוב.

הרב אליהו: החלק הסופי של הפירוש - לא הגיע לידינו, וכפי הנראה - נאבד חלק זה. [הנ"ל הבטיח לשלוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א ספרים אלו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ביקש שישלח לו באופן ד"אחישנה", והודה לו למפרע].

יד. כ"ק אדמו"ר שליט"א: לימוד פנימיות התורה בזמן הזה מהוה הכנה ללימוד פנימיות התורה לעתיד לבוא, כמוכן ע"פ מארז"ל (פסחים נ, א. וש"נ). "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" (וכדוגמת המבואר בביאור מארז"ל זה [לקו"ת שה"ש כב, ד. ובכ"מ] שעי"י הלימוד שלמד בבחי' הנגלות שבתורה (בעוה"ז) מזה נעשה בחי' לבוש שבו וע"י יוכל להשיג פנימיות התורה (בג"ע). וע"פ המבואר בתניא דפל"ז י"ל, שעד"ז הוא גם בנוגע לתורתו של משיח, שההכנה לזה הוא לימוד פנימיות התורה במשך זמן הגלות).

הרב שפירא: ע"פ מארז"ל (קה"ר פי"א ח. וראה גם שם פ"ב, א). ש"תורה שאדם לומד בעוה"ז הבל היא לפני תורתו של משיח" - נמצא, שלעתיד לבוא יצטרכו לכתוב ספרים אלו מחדש!

הרב אליהו: מכיון שענין זה (לימוד תורתו של משיח) נפעל ונגרם ע"י הלימוד בעוה"ז, הרי מובנת גודל החשיבות שבדבר, ולכן, בודאי לא יתבטל דבר זה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ח"ו לומר שהתורה שאדם למד בעוה"ז תתבטל לעתיד לבוא. הפירוש דהבל הוא - בערך וביחס לתורתו של משיח.

פ"א ה"ב (ו, ב): "דייך שאני ובוראך מכירין כחך", הם שמעו אודות גדלותו של האריז"ל, הרח"ו וכו', ויודעים שגם המשגיח "מודה" בגדלותם וכו', ולכן, אינם מבינים את יחסו של המשגיח ללימוד קבלה וחסידות. וענין זה גופא מעורר אצלם את הסקרנות לדעת מהו הלימוד דקבלה וחסידות, כדי לדעת על מה מתנהל הויכוח.

דרך אגב: עצם העובדה שבחור-ישיבה רואה שקיים יחס שונה לב' חלקים בתורה - לימוד הנגלה הוא בפרהסיא, ללא כל מניעות והגבלות, ואדרבה: טופחים לא על שכמו, מעודדים אותו, נותנים פרסים וכו', ואילו כאשר רוצה ללמוד קבלה וחסידות, עליו לעשות זאת בחדרי-חדרים, בין השמשות, בשעה שאינה לא יום ולא לילה - הרי זה יכול לגרום אצלו ענין בלתי-רצוי, לבוא ולומר "שמועה זו נאה ושמועה זו אינה נאה" (עירובין סד, א) ח"ו!

ולהעיר: הלשון הוא "שמועה זו נאה וזו אינה נאה", כלומר, בודאי מודה גם הוא שזוהי שמועה אמיתית, חלק מ"תורת אמת" שניתנה למשה מסיני, אלא אומר ששמועה זו "אינה נאה"!

ואין צורך להבהיר מה הן התוצאות העלולות לבוא כתוצאה מזה!

ולכן, כאשר יהי "קול קורא" בנוגע ללימוד פנימיות התורה שעליו יחתמו שני הרבנים הראשיים, הנה כאשר יבוא התלמיד ויראה למשגיח או לראש הישיבה "קול קורא" זה, שבו מצוטטים דבריו של הרח"ו ז"ל אודות הצורך והנחיצות ללימוד פנימיות התורה - סביר להניח שישתנה יחסו של המשגיח או ראש הישיבה כלפי אותו בחור שרוצה ללמוד גם פנימיות התורה.

יג. הרב אליהו: בקשר לדברי הרח"ו שהוזכרו לעיל (ס"ו) אודות הצורך ללימוד פנימיות התורה - כותב הרב החיד"א שמי שלומד קטע מזהוהר ב"חק לישראל" - מתקן הוא מ"ש הרח"ו ז"ל אודות העונש למי שלא לומד פנימיות התורה, וזה נקרא "תיקון" כו'. ואכן ישנם הרבה יהודי שלומדים קטעים מהזהוהר ב"חק לישראל".

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כוונתי לא לענין של "תיקון" בלבד, כי אם בעיקר - להביא את הגאולה!... ואם הי' מספיק בלימוד קטע מסויים ב"חק לישראל" בלבד כדי להביא את הגאולה - הי' בא משיח צדקנו כבר בזמנו של החיד"א! ומכיון שעדיין לא בא בהכרח להוסיף בלימוד פנימיות התורה בשופי, וכדברי הזוהר דלעיל: "יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא כו'", עד ש"אפילו רביי דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא כו'.

בימינו אלו אין שום הגבלות בנוגע ללימוד פנימיות התורה, - לפני כמה דורות היה מחסור בספרי קבלה, והיו צריכים לחפש כתבי-יד כו', ועד כדי כך - שבדורות הקודמים היו צריכים לפתוח קבר כדי להוציא משם כתבי-יד בעניני פנימיות התורה (ראה שה"ג להחיד"א ח"א מע' ח: אך אין בשערים הנז' (שמונה שערים להרח"ו) מהדורא בתרא כי מהרח"ו

הרב שפירא: אני מקווה שמיחנתנו יצא משהו בנוגע למעשה בפועל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: אין כוונתי למשהו, כי אם לענין שלם, ענין שיכולים לברך עליו לא רק "ברכה ראשונה" (שהיא גם על "משהו"), אלא גם "ברכה אחרונה" - על דבר שיש בו שיעור דוקא (רמב"ם הל' ברכות פ"א ה"ב, פ"ג ה"ב. טוש"ע או"ח ר"ס ר"י. שם סו"ס קפד (בנוגע לברכת המזון). ובשו"ע אדה"ז שם ס"ב כותב: ודין צירוף לכזית יתבאר בסימן ר"י. אבל בסו"ס ר"ז הוסיפו המדפיסים: הסימנים החסרים ("ח-רי"א) לא נדפסו בתוך השו"ע מעולם וכל מבקשם ימצאם בתוך סדר ברכת הנהנין מהרב המחבר זצלה"ה. סדר ברכה"ע לאדה"ז רפ"ח).

הרב אליהו: ה"ט"ז (או"ח שם סק"א. אבל במג"א שם סק"צ סק"ד פסק דאפילו על יין שרף בעינן כשיעור, דלא כה"ט. וכ"ה גם דעת אדה"ז בסדר ברכה"נ שם. וכ"כ בבאה"ט סר"י סק"ב בשם בית יעקב סנ"ז. א"ר או"ח שם סק"ו. וכ"כ בפמ"ג (מ"ז) שם סק"ב) פוסק שעל משקה חריף מברכים ברכה אחרונה גם בפחות משיעור.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לדבר חריף יש תכונה מיוחדת - שהוא פועל ונרגש בכל המאכל, ולכן אינו בטל [ע"ד וכדוגמת דבר המעמיד, ברי', חתיכה הראויה להתכבד (ראה אנציק' תלמודים בערכם. וש"נ) וכיו"ב]. ולכן, אם לימוד ה"משהו" דפנימיות התורה יהיה באופן שהדבר יהיה נרגש בכללות ההנהגה במשך כל היום - אזי אסתפק גם ב"משהו"!... אבל - כאמור - "משהו" זה צריך להיות חריף, דבר ההמעמיד, וחתיכה הראויה להתכבד - לא בהצנע לכת!

מובן ופשוט שאין הכוונה בכל הנ"ל לאמירת "מוסר" - שהרי חסיד הנני ולא "מוסרניק".

[**הרב שפירא:** גם אנו זקוקים לשמיעת מוסר, זה מביא תועלת גדולה, קבלתי תועלת מגדולה משיחתינו זו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: ח"ו, כאשר רוצים לומר מוסר למישהו - צריכים ללכת אליו, ולא להיפך - מכבדים אותי בביקור כדי שאומר "מוסר" - ח"ו!].

אלא הכוונה היא לגלות שכת"ר ידעו שיש בידם הרשות והיכולת, הציווי והנתינת-כח לעורר את כל בני לענין חדש, כולל - לעסוק בלימוד פנימיות התורה.

וענין זה הוא בבחינת "מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש" (ראה בהנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 252..): הכל יודעים מ"ש בהקדמת הרח"ו ז"ל אודות הצורך והנחיצות דלימוד פנימיות התורה, הכל יודעים מ"ש הגר"א בפירושו למשלי שכל רב בישראל חייב ללמוד פנימיות התורה כדי שיהי' בטוח שיכוין לאמיתתה של תורה, ואעפ"כ, עד עתה לא יצאו ב"קול-קורא" לעורר אודות לימוד פנימיות התורה. ולכן, יציאתם של שני הרבנים הראשונים בקול-קורא כזה, תהי' בבחינת "מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש", ענין של חידוש.

הרב אליהו: עה"פ בפרשתנו (כח, יא). "וישכב במקום ההוא" איתא במדרש (ב"ר פס"ח יא. וראה גם שם פע"ד, יא). "כאן שכב, אבל כל כ' שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב (כדכתיב

וראיה לדבר - איתא במדרש (שם פ"א, ב. מדרש תהלים צב, א. ורה ספר הליקוטים-דא"ח צ"צ ערך הבל (הבלים) ס"ה) בענין "ז' בהלים שאמר קהלת", שהם "כנגד שבעה ימי בראשית", שבהם נברא העולם כולו, כולל - ארץ ישראל ובית המקדש כו'. וידוע גם גודל העילוי ד"הבל פיהם של תינוקות של בית רבן" - שעל זה מתקיים העולם (שבת קיט, ב. וראה ספר הליקוטים שם ס"ח.). ומזה מובן גם בעניננו - שהענין ד"הבל היא לפני תורתו של משיח", אינו פוגע ח"ו בגודל חשיבות הדבר.

טו. הרב אליהו: בנוגע להצעת כת"ר אודות "קול-קורא" - אולי כדאי שיחתמו על זה עוד כו"כ רבנים, הן מארץ ישראל והן מחוץ לארץ.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: דבר טוב ונכון, אבל - כמובן - לא לדחות את הדבר עד שיאספו את כל החתימות, כי חבל על הזמן שעובר בינתיים! אם ימתינו עד שיחתמו כל הרבנים, או אפילו רובם - יבוא כבר משיח צדקנו, ואז יאבדו ח"ו את הזכות הגדולה לעורר את אחינו בני"ע ע"ד לימוד פנימיות התורה.

בענין זה דרוש מישהו שיתנהג כ"נחשון בן עמינדב" (סוטה לו, א. מכילתא עה"פ בשלח יד, כב. במדב"ר פי"ג, ז). ויקפוץ ויצא ב"קול קורא". ובפרט כאשר בענין זה יהיו שני "נחשונים" - שני רבנים ראשיים, אשכנזי וספרדי, הרי בודאי שדעתם תתקבל אצל כלל ישראל.

טז. הרב אליהו: הסימנים שהוזכרו לעיל בקשר לביאת משיח צדקנו אמורים הם בנוגע לגאולה באופן ד"בעתה" (ישעי' ס, כב, סנהדרין צח, א.), אבל אנו מאמינים ומקווים שהגאולה תהי' באופן ד"אחישנה", ללא צורך בסימנים מיוחדים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: וודאי תהי' הגאולה באופן ד"אחישנה" - הנני מסכים לכך במאה אחוז!... אבל אין זה שייך לתוכן המדובר לעיל, כלומר, אין לעכב את ה"קול קורא" עד שמישיח צדקנו יבוא "עם ענני שמיא" (דניאל ז, יג. סנהדרין שם.)!

הרב אליהו: ברור, בודאי צריכים אנו לעשות את כל התלוי בנו כדי להביא את הגאולה, כולל - הפעולה בענין הנ"ל, אלא שביחד עם זה צריכים אנו להאמין ולקוות שמישיח צדקנו יבוא באופן ד"אחישנה", גם ללא סימנים מיוחדים כו' (ראה כרתי ופלתי יו"ד סק"י סוף בית הספק, ועוד).

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כאמור - מסכים הנני לכך במאה אחוז! הלואי יסכימו הרבנים הראשיים להצעת (בדבר ה"קול קורא") כפי שהנני מסכים להצאת כת"ר שמישיח צדקנו יבוא באופן ד"אחישנה"!!!

הרבנים הראשיים: בודאי מסכימים אנו להצעת כת"ר בענין ה"קול קורא"!

כ"ק אדמו"ר שליט"א: כוונתי לא רק להסכמה בלבד, כי אם בנוגע לפועל ממש - כשם שהנני מסכים שמישיח צדקנו יבוא באופן ד"אחישנה" בפועל ממש!

לו. יל"ש תשא רמז תו. מדרש תהלים עה"פ יט, ג. יל"ש עה"פ (רמז תרעג). בנוגע למשה ש"בשעה שהי' הקב"ה מלמדו מקרא הי' יודע שהוא יום].

הרב אליהו: בנוגע לפירוש המדרש שיעקב אבינו הי' אומר "כל ספר תהלים" בלילה - שמעתי פעם פירוש, שזהו ע"ד אמירת תהלים בלילה ע"י דוד המלך, מכיון שאצל דוד המלך לא הי' זה בגדר של "תהלים" (חלק מתנ"ך - מקרא), כי אם בגדר של שירות ותשבחות, וכמו כן אפשר לומר בנוגע ליעקב אבינו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: בנוגע לרמז דלימוד פנימיות התורה בפרשתנו - הרי זה מרומז בהתחלת הפרשה, "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה": "באר שבע" קאי על דרגות נעלות ביותר (ראה זהר ריש פרשתנו. אוה"ת ריש פרשתנו. ועוד. ספר הליקוטים-דא"ח צ"צ ערך יעקב ס"ח (ע' תתקפב ואילך)), וכאשר יוצאים מ"באר שבע" ל"חרן", היינו, שמוציאים ומגלים את הענינים הכי נעלים דפנימיות התורה ("באר שבע") למטה מטה, "חרנה" - עי"ז בונים בית בישראל!

יח. הרב אליהו: עד עכשיו דובר אודות פנימיות התורה, ועכשיו רוצים אנו ברכה על נגלה דתורה - "שלא נכשל בדבר הלכה", שעל זה דרושה ברכה מיוחדת.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: הא בהא תליא, כאשר לומדים פנימיות התורה, אז בטוחים שיצליחו לכיין לאמיתתה של תודה בנגלה דתורה, הן "יורה יורה" והן "ידין ידין", כפי שהוזכר לעיל (ס"ח) מפירוש הגר"א.

(בפרשתנו לא, מ) "ותדד שנתי מעיני" - יפ"ת לב"ר שם (פס"ח). וראה גם מת"כ לב"ר פע"ד שם), ומה הי' אומר (בלילה, כיון שלא שכב, ואמרינו במסכת אבות (פ"ג מ"ד) הניעור בלילה ומפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו - מת"כ לב"ר שם). - כל ספר תהלים". ושואלים על זה: הרי לדעת האריז"ל (בפרע"ח שער הנהגת הלימוד כתב: ובלילה לא תקרא מקרא. וכ"ב גם בסידור האריז"ל (להרש"ש) סדר הלימוד באשמורת. כוונת הלימוד (ליל ששי). ק"ש שעל המטה. שו"ע האריז"ל תוספת שבת ס"א שם ס"ז. וראה בהערה הבאה). (ועוד) אין לומר תהלים בלילה? - ואיתא בספרים שבלילה למד יעקב אבינו קבלה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: לאחרי חצות הלילה - מותר לומר תהלים לכל הדעות (בשו"ת חיים שאל (להחיד"א) ח"ב סכ"ה (הובא בהגהות מראה כהן לשו"ע האריז"ל (ירושלים תשכ"א) שם ס"ז אות טו) כתב והרב האריז"ל זצ"ל הזהיר שלא יקראו מקרא בלילה. וההולכים אחרי ההדרי"ם מנהגי האריז"ל זצ"ל אין קורין אפי' אחר חצות מקרא, וזה פשוט אבל ממשך שם: ושמעתי מהמקובל כו' כמוהר"ר שלום שרעבי זלה"ה שהי' מפקפק על מה שנהגו לקרות בבתי כנסיות סמוך ליום תהלים, והי' אומר שאולי אין תהלים בכלל אזהרת הרב, ואין ולא ורפיא בידו. ונתפשט מנהג זה בכל ארץ ישראל שיש חבורות לזה. ומסיים החיד"א: והמקובלים נמנעו מלקרות תהלים בחול כל שלא האיר היום). וא"כ, יתכן שהתחיל לומר תהלים לאחרי חצות הלילה, ועוד ועיקר: לפני מתן תורה לא היתה הגבלה זו שלא לומר תהלים בלילה [משא"כ בזמנו של משה רבינו, בזמן מ"ת - כפי שמצינו במדרש (תנחומא תשא

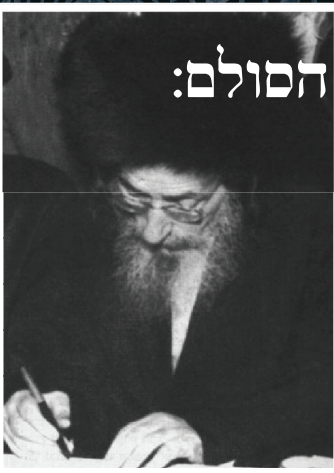
מחפשים מפיצים למליוני דפי הזהר בכל העולם, טל: 052-7651911

מחפשים תורמים להדפיס מיליוני דפי זהר היומי לחלקם ל-15 מליון יהודים בחנם. התורמים משלמים ישר לדפוס! האם יש מחשב שיוכל לחשבן את הזכות הגדולה שיכולים לזכות בכסף קטן. לפרטים, טל: 052-7651911

בשורה טובה ומשמחת לכל עם ישראל: כל מי שעושה ארוע, סעודת

ארוסין, תנאים, חתנה, בר מצוה, ברית יצחק, ברית, פדיון הבן, חנכת הבית, בת מצוה, קדוש, סיום מסכת, סעודת הודעה, חתנת כסף וזהב, יום השנה, ובכל מיני שמחות, ולכל לומדי דף היומי, יכול לקבל דפי זהר היומי בחנם, טל: 052-7651911

מכתב שכתב בעל הסולם:

יודעת נאמנה, שעציון לא היה מצאן האר"י צ"ל ע"כ היוס הצה, אי שובין את שטת האר"י צ"ל, ע"א שורשו וכי והנה ברצון העליון יתי, צביתי לעיבור נשמת האר"י צ"ל, לא מפני העשוי הטובים, אלא ברצון עליון, שנשגב גם למני עבדאי, אמה נבחרתי אנכי אנשמה נפאאה צו, שלא צכה בה אצם העת פטירתו ע"כ היוס, ולא אוכל להאריך בענין צה מפני שאין צרכי צכה אצבר בנפאאותי."

(מרן בעל "הסולם" זי"ע במכתב משנת תרפ"ו)

בזכות התנא האלוקי רבי שמעון בר יהוא

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו.

בני לא תשכו מפני דרו

מייטב נעני מידון
ספורי רבי שמעון בר יהוא
נשאת הודו והקטוב רב שלום יהודה נראם שריא
נשא בפעל דודר העולמו
מעלת ליטור והו"ק

מחלקת התורה
מג ליטור והו"ק
מג ליטור והו"ק
מג ליטור והו"ק

תורתו מגן לנו

אני מוגן

לומד זוהר!

דגל הזוהר
054-7112492

מחלקת התורה
מג ליטור והו"ק
מג ליטור והו"ק
מג ליטור והו"ק